

OBSAH :

HOSPODÁRSTVO :

Štát obmedzuje, vlastník platí
Radovan Kazda

KULTÚRA :

Kultúra spoločnosti,
kultúra v spoločnosti Peter Zajac

EUROÚSTAVA :

Tri otázky pre ústavný súd
Ondrej Dostál

EUROFONDY :

Podstata je vždy tá istá
Dušan Sloboda

GLOSA :

Quo vadis STV (na našom ovládači)?
Juraj Petrovič

ŠTÁT OBMEDZUJE, VLASTNÍK PLATÍ Radovan Kazda

Legislatíva v lesnom hospodárstve býva tradične rozsiahlou agendou vplyvu vlád na podnikateľský sektor vo väčšine krajín Európy. Nie je zvláštnosťou, že podnikanie v lesnom hospodárstve, na rozdiel napríklad od podnikania na pôde, je oveľa výraznejšie obmedzované úmyslom vlády zabezpečiť rôzne formy verejného záujmu. Preto v lesnom hospodárstve pristupujú vlády k presadzovaniu rozsiahlej kontroly podnikateľov, k ich zaťaženiu širokou administratívou a k obmedzeniu ich podnikania s lesnými produktmi.

V máji tohto roku schválil parlament nový lesný zákon, ktorý pripravovalo ministerstvo pôdohospodárstva už od roku 2002. Napriek dlhej príprave a konzultáciám ministerstva s vlastníkmi však zákon pokračuje v tej koncepcii verejného záujmu, ako ju definoval už v pôvodne platných normách. Tvoria ho tzv. mimoprodukčné funkcie lesa: *ekologické* (pôdoochranná, vodo hospodárska a klimatická) a *spoločenské* (zdravotná, kultúrna, rekreačná, prírodoochranná a vodo ochranná). Celý text zákona je vlastne mimoriadne rozsiahlym výpočtom práv súčasných úradov a úradníkov a povinností obhospodarovateľov lesa voči týmto úradom.

Hospodárenie v lese je zviazané do silných pút štátneho dirigizmu, ktorý je výrazným problémom najmä českej a slovenskej lesnej legislatívy. Miera obmedzení vlastníka lesníckymi zákonmi je podľa štúdie známeho českého odborníka Jiřího Olivu, ktorý podrobne analyzoval legislatívy viacerých európskych krajín, najväčšia práve v týchto krajinách. Najmarkantnejšie rozdiely v porovnaní s inými krajinami sa prejavujú najmä vo zviazanosti zákona lesnými hospodárskymi plánmi, v zákazoch flexibilnejších foriem obnovy lesa (napr. v holoruboch), v štátnom dozore nad hospodárením v lesoch, v povinnosti odborného lesného hospodára, v stanovení povinností použitia geneticky vhodného reprodukčného materiálu či v legislatívnom riešení mimoprodukčných funkcií lesa.

Základnou podmienkou pre presadenie akýchkoľvek vládnych zásahov by mala byť ich opodstatnenosť. Presadzovanie verej-

ného záujmu má svoje opodstatnenie len vtedy, ak existuje dostatočne preukázaná a vysoká pravdepodobnosť, že bez týchto zásahov dôjde v dôsledku „zlyhania trhu“ k závažným škodám. Obmedzovanie podnikateľov za účelom ochrany mimoprodukčných funkcií lesa však nevychádza z reálnych predpokladov o tom, že by bez vládnych zásahov dochádzalo k poškodeniu stanovených funkcií lesa. Liberálnejšie zákony v krajinách západnej Európy sa nijako neprejavujú

Nový lesný zákon neodstránil zásadné deformácie predošlej legislatívy.

na zhoršenej environmentálnej kvalite lesov. Naopak, prísna lesnícka legislatíva na Slovensku pôsobí v mnohých prípadoch skôr kontraproduktívne. Slovensko napríklad dlhodobo nevyužíva svoj ťažobný potenciál v miere porovnateľnej s inými európskymi krajinami a trvalé poddimenzovanie ťažby, ktoré bráni potrebnej obnove štruktúry lesa, bolo jednou z príčin i minuloročnej kalamity vo Vysokých Tatrách.

Predstavitelia ministerstva tvrdia, že miera obmedzení vlastníka sa v novom zákone znížila. Je to však len zdanlivý dojem, pretože viaceré strategické ustanovenia sa vo svojom znení buď navzájom popierajú, alebo nejasnou formuláciou presúvajú právomoci na široké rozhodovacie kompetencie orgánov štátnej správy. Typickým príkladom je holorubný spôsob ťažby, ktorý zákon v jednom odstavci definuje ako štandardný hospodársky spôsob, ale hneď v ďalšom ho zakazuje. Na inom mieste dáva vlastníkovi

pomerne široké možnosti požiadať úrad o zákaz vstupu do svojho lesa, zároveň však udeľuje všetkým ľuďom právo vstupovať na lesné pozemky a úradu široké rozhodovacie kompetencie rozhodnúť o výnimkách. V prípade spracovania lesných hospodárskych plánov, ktoré sú pre obhospodarovateľov jednoznačne vnúteným nákladom zo strany štátu, štát v jednej časti prenáša náklady na seba, avšak hneď v ďalšej požaduje od obhospodarovateľa refundáciu väčšiny nákladov. Aj v prípade „posunu“ k riešeniu vari najzávažnejšieho lesníckeho problému – náhrady za obmedzenie vlastníckych práv – ide o rozpačitý výsledok. Norma síce popisuje prípady, v ktorých dochádza k obmedzeniu vlastníckych práv (čím však len rozvíja definície zákona o ochrane prírody), avšak nedefinuje to najdôležitejšie: mechanizmus určenia výšky náhrady ani spôsob jej vymáhania. Štát tak naďalej vyžaduje od vlastníkov obmedzenia na ich vlastné náklady.

Kým vo väčšine ustanovení lesného zákona ide o nesprávne určený a vymáhaný verejný záujem, dve významné opatrenia nemajú s ním nič spoločné a idú v priamom protismere ku zvyšovaniu efektivity lesného hospodárstva. V prvom prípade si budúcu existenciu poisťuje priamo v zákone terajší Lesnícky výskumný ústav. Druhý prípad negatívneho lobingu je však oveľa závažnejší: štát si zabezpečil trvanie vlastníctva všetkých svojich lesov a majetku tým, že zakázal jeho privatizáciu. Aký je k tomu dôvod? Zabezpečuje vari štátne vlastníctvo lesov lepšiu kvalitu lesov, než vlastníctvo neštátne? Samozrejme, že nie, to len súčasní zamestnanci štátnych lesov chcú mať poistenú budúcnosť.

Nový lesný zákon neodstránil zásadné deformácie predošlej legislatívy, ba naopak, pridal k nim niekoľko ďalších. Preto ho treba kompletne prepracovať.

Autor je analytik KI

KULTÚRA SPOLOČNOSTI, KULTÚRA V SPOLOČNOSTI Peter Zajac

Ak chceme hovoriť o kultúre, musíme si v prvom rade položiť otázku, čo tento pojem znamená. Používa sa totiž v najrozličnejších súvislostiach.

V najširšom zmysle sa kultúra vymedzuje voči prírode. V užšom zmysle slova sa vymedzuje voči *technike* a v konceptoch devätnásteho a dvadsiateho storočia sa nezriedka stavia proti civilizácii. Proti konceptu, v ktorom sa za kultúrne pokladá sociálne správanie človeka *maniér a štýlu (gentil homme)*, teda proti civilizovanému človeku anglosaskej tradície, stojí pojem osobnej kultúry, ktorej produktom je *kultúrny človek (Bildungsmensch)* a národ (*Kulturnation, Bildungsnation*) nemeckej a stredoeurópskej tradície.

V najužšom význame sa kultúra stotožňuje s *vysokou kultúrou* a mienia sa ňou hudobné, umelecké a literárne výkony nejakej spoločnosti. V takomto zmysle sa používa slovo kultúra tradične aj u nás. Súčasní kultúrnymi antropológovia a medzi nimi predovšetkým Clifford Geertz chápu kultúru veľmi široko ako "celkový spôsob života nejakej spoločnosti: jej hodnoty, praktiky, symboly, inštitúcie a ľudské vzťahy".

Samuel P. Huntington v predslove ku knihe *Spor o hodnoty (Culture Matters)*, eds. Lawrence E. Harrison a Samuel P. Huntington, 2000) formuluje pojem kultúry trochu užšie ako "celok hodnôt, postojov, náboženských presvedčení, orientácií a základných predpokladov, ktoré formujú ľudí nejakej spoločnosti." Myslí tým výchovu v rodine a v škole, formovanie náboženských presvedčení, vzdelávanie, ekonomické, pracovné a verejné (občianske) vzťahy, normy sociálneho správania, vzťahy k prostrediu, utváranie kolektívnych identít a kultúrnej pamäti, ale aj k vzťahy k *tomu druhému a k inému*. Etický rozmer kultúry tvorí spoločensky uznávaná a dodržiavaná miera záväznosti a lojality, uznanie kvality a rešpekt k výkonu, poctivosť, nepodkupnosť, zhoda medzi slovami a skutkami.

Kľúčovú úlohu tu plní vzdelanie. Oproti inštrumentalizovanému chápaniu vzdelania, orientovaného na poznatky a informácie ako aj predstave vzdelania, ktorá redukuje človeka na nástroj znalostnej ekonomiky, vedie kultúra vzdelania k schopnosti porozumieť svetu, orientovať sa a pôsobiť v ňom. Hodnotové orientácie spoločnosti vytvárajú pritom podložie jej sociálnej etiky. Čím kultúrnejšie sú hodnotové orientácie spoločnosti, tým vyššia je jej miera – čím vyššia je jej miera, tým kultúrnejšia je spoločnosť.

Orientácia na kultúru vzdelania je potom dvojsmerná. Čím ukotvenejšie sú v spoločnosti hodnotové orientácie, tým lepšie ich dokáže uplatňovať vo všetkých vzťahoch, do ktorých vstupuje, od ekonomických, cez sociálne až po občianske.

Platí to však aj naopak. V čím väčšej miere sa stáva súčasťou vzdelania porozumenie tým ekonomickým, sociálnym a občianskym vzťahom v spoločnosti, ktoré pôsobia na praktický život a jeho hodnotovú orientáciu, tým vyššia a kultúrnejšia bude vzdelanosť spoločnosti. Zjednodušene sa dá

povedať, že schopnosť porozumieť textu, o ktorej sa toľko hovorí v súvislosti so vzdelaním, neznamená v konečnom dôsledku nič iné ako schopnosť porozumieť svetu, *vyberať (selektovať), usporadúvať (kombinovať)* a hodnotovo sa v ňom orientovať.

Za kultúru v užšom zmysle slova sa zvykne tradične pokladať tá časť kultúry, ktorá tvorí kultúrny kánon a kultúrnu pamäť spoločnosti. Kultúra sa ním stáva súčasťou ľudskej výbavy mnohých generácií.

Kultúrna pamäť nie je nemenná a podlieha v čase rekonštrukciám, dekonštrukciám a novým konštrukciám podľa meniacich sa hodnotových orientácií spoločnosti. Práve preto je z dnešného hľadiska taká dôležitá tvorba nového kultúrneho a umeleckého kánonu a nebezpečný pokus o "mäkké objatie socialistického realizmu a moderny", o navrhovanie nového demokratického kultúrneho kánonu na starý kánon komunistického režimu, opierajúci sa o marxistickú ideológiu.

"Ústredná konzervatívna pravda znie, že úspech spoločnosti určuje kultúra a nie politika. Ústredná liberálna pravda znie, že politika môže kultúru zmeniť a zachrániť pred sebou samou."

Daniel Patrick Moynihan

Tento spor prebieha bez jeho pomenovania, o čom svedčia encyklopédie, politické, sociálne a kultúrne dejiny Slovenska, dejiny umenia (filmu, divadla, výtvarného umenia, literatúry), ktoré vznikli za posledných päťnásť rokov. Podnes ostali len pokusom o kompromis medzi starým a novým pohľadom, ktorý je založený na falošnej premise kultúrnej kontinuity starého a nového režimu. Napokon, nové dejinné vetvy neraz dujú zo starých, vyvetraných hláv a nevyvetraných pracovní.

Jadrom kultúrnej výbavy človeka je umenie, ktoré ho orientuje vo svete, lebo si kladie základné otázky zmyslu ľudského bytia. Pokiaľ sa však zužuje len na vysokú kultúru a na vysoké umenie, opomína dva faktory.

Prvý spočíva v tom, že súčasťou kultúry nie je len umenie, ale aj šport a zábava. Aj ich kultúra je výrazom kultúrnosti spoločnosti. Vynechať zábavu a šport z oblasti kultúry by znamenalo vylúčiť z nej *hravosť* a *hrovosť*, ktoré patria k základnej ľudskej charakteristike a mentálnej výbave. Šport a zábava by sa tým však okrem toho vyňali z oblasti hodnotovej orientácie, čím by sa jeden z kľúčových momentov, pôsobiacich v súčasnosti na človeka stal hodnotovo ľubovoľný či irelevantný. Prestalo by sa rozlišovať medzi dobrým a zlým športom, medzi kvalitnou a nekvalitnou zábavou.

Druhý faktor spočíva v tom, že kultúru a umenie netvorí len jej kánon a kultúrna pamäť (vysoká kultúra). Spoločenský záujem o kultúru nevyplýva len zo záujmu o spoločné hodnoty, výrazom ktorých je ich uchovávanie v kultúrnej pamäti. Generátorom umenia je *individuálna tvorivosť*, ktorá je nepredvídateľná. Pokiaľ nechápeme kultúrnu pamäť ako nemeniteľnú normu, ale ako orientáciu, ktorá nemá povahu predpísania, ale situovania, "topografického určenia stanoviska" a podlieha zmenám, je ťažko vopred určiť, čo sa časom uplatní pri tvorbe nových hodnôt, ktorá nemá v súčasnosti autoritatívnu, ale diskurzívnu povahu.

Tvorivosť je riskantná. Ako *to nové, neznané, neetablované* sa najčastejšie ocitá (podobne ako niektoré umelecké žánre) v menšínovej pozícii. Je však generátorom nových hodnotových orientácií, čím sa stáva pre pružnú spoločnosť s dynamickou kultúrou nepostrádateľná.

Kultúra a umenie sú lokalizovateľné – individuálne, miestne, regionálne, národné, v stredo- a európskom, európskom či svetovom kontexte. Základnou otázkou priestorových súradníc kultúry a umenia je to, či si so sebou a v sebe nesie v každom zo širších kontextov vlastnosti pôvodného idiómu – individuálneho, miestneho, regionálneho, národného – alebo či má byť výrazom najširšieho (európskeho, svetového) kontextu štandardizovaný rámec, vytvárajúci akýsi kozmopolitný *euroštýl*. Odpoveď je v podstate jednoduchá. Umenie je v prvom rade výrazom individuálneho prejavu a jeho jedinečnosti. Momentálny štandard v ňom môže mať okamžitý situačný úspech, v dlhodobejšej perspektíve sa však vo všetkých umeleckých kontextoch presadzuje individuálna tvorivosť.

Na konci opisu kultúrnej situácie sa môžeme pokúsiť o odpoveď na otázku, ktoré nás ako echo hlučnej publicistickej diskusie o kultúre a jej hodnotách ticho správdzali celou úvahou: Pokiaľ má spoločnosť záujem o vznik nových hodnôt, sú napriek riskantnosti hodné podpory z rozličných súkromných a verejných zdrojov. Pokiaľ má spoločnosť záujem o dlhodobejšiu hodnotovú orientáciu, bude podporovať tvorbu miestnej, regionálnej a národnej kultúrnej pamäti a bude mať ctižiadost podieľať sa jej prostredníctvom na tvorbe nadnárodnej kultúrnej pamäti a jej fondu.

Pokiaľ má spoločnosť záujem na vlastnej kultúrnosti, bude podporovať vzdelávanie, zamerané na osvojenie si kultúrnych hodnotových orientácií. Pokiaľ má spoločnosť záujem na to, aby sa tieto hodnoty uplatnili v čo najširšom spektre a rozsahu, bude mať záujem na existencii verejnoprávnych médií a na ich pôsobení v oblasti tvorby a sprostredkovania informácií, názorov, verejného dialógu, kultúry a špecificky umenia.

Kultúrnosť a kultúra totiž tvoria v spoločnosti spojené nádoby. Kultúrna spoločnosť znamená viac kultúry, viac kultúry znamená kultúrnejšiu spoločnosť.

Autor je prezident KI

TRI OTÁZKY PRE ÚSTAVNÝ SÚD Ondrej Dostál

Priaznivci euroústavy sa zatiaľ príliš ne-namáhali polemizovať s tvrdením, že o jej schválení by sa malo na Slovensku rozhodnúť referendum, pretože to vyplýva z platného znenia Ústavy SR. Žiadne pádne argumenty, ktoré by to spochybnili, z ich strany nezazneli. Dôvodom ich pokoja bolo najmä to, že závažné stanovisko v tejto veci môže vyriešiť iba ústavný súd a až dosiaľ sa vec nemala na ústavný súd ako dostať. Vláda, prezident i väčšina parlamentu totiž podporovali parlamentnú ratifikáciu euroústavy a nemali záujem pýtať sa ústavného súdu, či je takýto postup v súlade s Ústavou SR. Predstava, žeby sa kvôli takémuto podnetu mali kresťanskodemokraticí poslanci spájať s komunistami, bola zasa príliš bizarná.

Existuje však ešte jedna cesta, ako sa ústavného súdu spýtať, či je parlamentný spôsob ratifikácie euroústavy v poriadku. Tou cestou je ústavná sťažnosť občanov, ktorí by podľa článku 127 Ústavy SR namietať, že ratifikáciu euroústavy v parlamente došlo k porušeniu ich základných práv. V takom prípade by sa ústavný súd mal ich podnetom zaoberať a ak zistí, že rozhodnutím NR SR o súhlase s ratifikáciou euroústavy boli porušené základné práva občanov, napadnuté rozhodnutie zruší. Stane sa to v prípade, že ústavný súd kladne odpovie na tri nasledovné otázky:

1. Bola by EÚ v prípade platnosti euroústavy štátnym zväzkom?

2. Ak áno, mala sa euroústava na Slovensku schvaľovať referendum?

3. Ak áno, bolo jeho nekonanie porušením základných práv občanov SR?

Je evidentné, že v prípade platnosti euroústavy bude EÚ útvarom, vykazujúcim znaky a plniami funkcie štátneho zväzku. Ak EÚ bude takýmto útvarom, bude veľmi ťažké preukázať, že je to útvar, ktorý síce vyказuje znaky a plní funkcie štátneho zväzku, ale zároveň štátnym zväzkom nie je. Odpoveď na prvú otázku sa teda zdá byť pomerne jednoduchá a jasná.

Nie veľmi zložitejšie je to s odpoveďou na druhú otázku. Ak by EÚ v prípade platnosti euroústavy bola štátnym zväzkom, bolo potrebné, aby sa o tom na Slovensku konalo referendum, pretože podľa čl. 7 ods. 1 Ústavy SR "o vstupe do štátneho zväzku alebo o vystúpení z tohto zväzku sa rozhodne ústavným zákonom, ktorý sa potvrdí referendum". A keďže žiadne takéto referendum sa na Slovensku dosiaľ nekonalo (referendum o vstupe do EÚ v roku 2003 nebolo referendum, ktorým by sa potvrdzoval ústavný zákon o vstupe do štátneho zväzku), je úplne logické, žeby sa malo uskutočniť práve teraz.

Kladná odpoveď na prvé dve otázky by znamenala, že bola porušená Ústava SR. Nie každé porušenie Ústavy SR však znamená, že boli porušené základné práva občanov. Aké základné právo bolo teda súhlasom par-

lamentu s ratifikáciou euroústavy porušené?

Jedným zo základných práv je právo občanov "zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov" (čl. 30 ods. 1 Ústavy SR). Priamou účasťou občanov na správe verejných vecí je referendum. Ak by sme na toto právo pozerali izolovane, jeho porušením by bolo, keby oprávnenému voličovi bolo zabránené zúčastniť sa referenda alebo keby niekto právoplatne vyhlásené referendum zmaril. Keď však toto právo budeme posudzovať v spojení s čl. 7 ods. 1 Ústavy SR, dospejeme k logickému záveru, že porušením práva občanov zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo bolo aj také rozhodnutie štátneho orgánu (v tomto prípade NR SR), ktorým bolo občanom upreté právo rozhodnúť priamo (referendum) o veci, v ktorej Ústava SR priame rozhodnutie občanmi (v referende) explicitne predpokladá.

A keďže referendum o vstupe SR do štátneho zväzku Ústava SR explicitne predpokladá a v prípade platnosti euroústavy bude EÚ štátnym zväzkom, kruh sa uzatvára: Porušená bola nielen slovenská ústava, ale aj jedno zo základných práv slovenských občanov. Ústavný súd by sa mal vecou zaoberať a súhlas NR SR s ratifikáciou euroústavy zrušiť.

Autor je riaditeľ KI
a koordinátor Iniciatívy proti európskej ústave

PODSTATA JE VŽDY TÁ ISTÁ Dušan Sloboda

Júnovým summitom EÚ vstúpila do finále i dlhodobá prebiehajúca diskusia ohľadom európskeho rozpočtu na roky 2007-2013 a hádky o úrovni jeho stropu. Podľa návrhu, ktorý zverejnila Európska komisia (EK) vo februári 2004, by do rozpočtu únie mala smerovať suma rovnajúca sa 1,14 percenta súčtu hrubého národného dôchodku členských krajín EÚ (HND EÚ). V očakávaní takéhoto návrhu sa už v decembri 2003 nechala počuť šestica z tzv. čistých prispievateľov, teda Nemecko, Rakúsko, Veľká Británia, Francúzsko, Holandsko a Švédsko, že pripravovaný rozpočet treba zoštíhliť a výdavky únie v budúcom rozpočtovom období nesmú prekročiť 1 percento HND EÚ. Licitácie tohto typu neutíchlí dodnes. Odmietnutý „kompromisný“ návrh luxemburského predsedníctva rátať s platbami členských krajín do rozpočtu EÚ na úrovni 1,06 percenta HND EÚ. Bitke o rozpočet však žalostne chýba podstata.

Viac než výška zdrojov pre európsky rozpočet je totiž dôležitejšia jeho štruktúra. Až dve tretiny všetkých výdavkov smerujú a naďalej majú smerovať do oblasti spoločnej poľnohospodárskej politiky a regionálnej politiky EÚ. Obe tieto politiky fungujú na báze prerozdelenia neskutočného balíka verejných financií skrz eurofondy. Podľa pôvodného návrhu EK by takto malo v období 2007-2013 cez priame platby poľnohos-

podárom a spolufinancovanie projektov na podporu vidieckeho či regionálneho rozvoja v EÚ celkovo pretiecť spolu vyše 700 miliárd eur. Rozhodovanie o konkrétnych prípadoch pridelenia či nepridelenia dotácií prebieha v prostredí štátnych orgánov. László Gyurovszky, súčasný šéf rezortu výstavby a regionálneho rozvoja, ktorý eurofondy u nás koordinuje, ešte ako člen výboru parlamentu pre poľnohospodárstvo na tému prerozdelenia fondov v roku 2002 vyhlásil:

„Ak úradníci pridávajú peniaze daňových poplatníkov, vždy vzniká možnosť korupcie. Ak sa financie neposkytujú automaticky s tým, že sa viažu k nejakým merateľným hodnotám, prichádza k subjektívnemu rozhodovaniu a vzniká priestor na korupciu. Keď je zlý systém, kontrola môže len veľmi málo.“

Nech už bude výška eurorozpočtu akákoľvek, nič to nemení na tom, že jeho významná časť smeruje najmä na financovanie agrosektora a verejného sektora. Nič to nemení na tom, že systém je zlý a prehnitý. Nielen v prostredí konzultačných firiem, ktoré pre konečných žiadateľov pripravujú projekty spolufinancované z eurofondov, je recept, ako byť pri ich schvaľovaní úspešný, dostatočne známy. Keďže celý proces je zložitý a neprehľadný, uspejú žiadatelia, ktorí majú lepší a skorší prístup k zdroju informácií, ktorými disponujú štátni úradníci. To si vyžaduje mať „svojho“ človeka na ministerstve,

ktoré vyhlasuje danú výzvu. Ten, zväčša nie nezištne, posunie von informácie o výzve skôr, než sa stane formálne verejnou. Následne sa za patričnú províziu podieľa i na vypracovaní projektu, hodnotenia a výberu ktorého sa neskôr sám zúčastňuje, a pomôže ho tak pretlačiť. Akokoľvek dobre formulovaný konflikt záujmov tu nehrá významnú rolu, podstata systému sa nemení...

Európa je silne ovplyvnená etatizmom, ktorý potláča princípy osobnej a ekonomickej slobody. Politiky EÚ vytvárajú tlak na rast verejných výdavkov, ako i nákladov podnikateľského sektora, čo sa následne odráža v nižšom hospodárskom raste, stagnácii úrovne zamestnanosti a celkovej životnej úrovne obyvateľstva. Tieto javy majú i svoj priestorový aspekt, a prejavujú sa vypuklejšie v regiónoch periférie, čo následne hasí únia ďalšími výdavkami verejných financií v podobe podpory z eurofondov, ktorá je navyše neefektívna, čím sa vytvára akýsi „začarovaný kruh“. Ďalšie negatíva spojené s týmito procesmi sú zhmotnené v súvisiacej korupcii a klientelizme, ktoré vždy pri prerozdelení verejných zdrojov asistujú. Podstata je vždy tá istá. Európska (kontinentálna) debata o rozpočte ju však absolútne mŕňa.

Autor je analytik KI

Quo vadis STV (na našom ovládači)? Juraj Petrovič

Bol raz jeden riaditeľ STV. Mal smolu, aspoň v našej rodine, lebo nás, prepytujem kultúrnych ľudí, pri jeho mene a súčasne činnosti, ktorú v STV vyvíjal, napadala vždy znovu a znovu tá istá veta zo Suchoňovej opery Krútňava: „už raz DARMO, už si nepomôžeme!“ Pán riaditeľ odišiel do zabudnutia, prišli ďalší, pri ktorých nás už radšej nič nenašlo a STV sa na ovládači začala pomaly ale isto presúvať z prvej do druhej a postupne do poslednej desiatky.

Skoro by vypadla úplne, keď sa zrazu začali šíriť chýry, že vraj nejaký Rybníček nastúpil do STV ako riaditeľ a zaduli nové vetry. Voči novým vetrom zásadne nedôverčiví sme predsa len po kratšom pátraní našli na ovládači STV, zapli, pozreli a povedali si „možno si predsa len pomôžeme!“

Nie že by sme boli z programu úplne pať, ale STV a najmä jej druhý program sa predsa len pomaličky začal zase posúvať niekam, kde už dlhé roky nebol. Totiž do našej domácnosti a do prvej desiatky na ovládači. Privítali sme to, pretože jej najväčší súkromný kolega a konkurent zahájil opačný postup a takto bolo treba program presúvať len o jedno číslo.

Zaujatí presúvaním programov na našom ovládači sme akosi nepostrehli, že spolu so zvyšovaním kvality vysielania STV začala upadať dovtedy povestne vysoká a kvalitná slovenská kultúra. Pravda, na koncertoch, v divadlách, galériách a iných podobných akciách sa obvykle nepremieta program nejakej televízie, dokonca nebýva ani súčasťou u nás bežne predávaných kníh, takže asi bol ten vplyv nejaká metafyzická. Úpadok bol

zrejme spôsobený aj tým, že sa prestali premietat dvadsaťročné rumunské filmy o probléme kolektivizácie poľnohospodárstva, prípadne dokumenty o svedkoch, ktorí mali pre istotu, ale naozaj len pre istotu rozštvorčekovanú tvár.

Som tak rád, že sa ozvali umelci, ktorí verne pomáhali riaditeľovi Darmovi a jeho nasledovníkom, ktorí pozdvihovali kultúru národa hádaním nárečových slov v hlboko kultúrnom programe, prípadne rušením úplne zbytočných operetných súborov. Aby im pri tom nebolo smutno, prizvali si aj ľudí, ktorí vďaka STV za to, že im vysvetlila, kto a ako im uniesol syna, prípadne ďalších, ktorí predtým účinkovali v oných zrušených operetných súboroch. Úplne metafyzickou bola potom už prítomnosť ľudí, ktorí v rokoch deväťdesiatych obdržali na svoju odvrátenú stranu odtlačok topánky s logom STV a dnes sa spojili s tými, čo ich takto milo vyprovádzali. Umelec sa evidentne nemusí nutne vyznačovať dobrou pamäťou...

Všetci nás svojím výkrikom upozornili, že táto nová STV, táto hrozba mladej „svojstojnej“ slovenskej kultúry, potrebuje nadviazať na tradície minulých riaditeľov a zbaviť takých podružností, ako je napríklad sledovanosť, alebo vyrovnaný rozpočet.

Vďaka im za to, ak uspejú, budeme mať opäť zopár voľných miest na ovládači.

Autor je súkromný podnikateľ
<http://petrovic.blog.sme.sk>

UDIALO SA:

1) Dňa 9. mája 2005 vystúpil Ondrej Dostál, riaditeľ KI a koordinátor Iniciatívy proti európskej ústave, s prednáškou s názvom Európska ústava a Slovensko na konferencii Európske fórum 2005: Ústavná zmluva pre Európu, ktorú v spolupráci s Národným konventom o EÚ usporiadal Úrad vlády SR v Bratislave.

2) Dňa 10. mája 2005 sa v Bratislave uskutočnila aukcia obrazov slovenských výtvarníkov na podporu banskobystrického Divadla z Pasáže, ktoré pracuje s ľuďmi s mentálnym postihnutím. Akcia sa uskutočnila aj s finančnou podporou KI.

3) Dňa 12. mája 2005 sa v Bratislave v priestoroch centrálnej VÚB konal podnikateľský klub Americkej obchodnej komory v SR - AmCham Executive Business Club na tému Upcoming Transition from the Slovak Crown to the Euro (Prechod od koruny k euru). Na podnikateľskom klube svoje názory na danú tému v anglickom jazyku prezentovali a diskutovali Peter Ševčovič, vrchný riaditeľ menového úseku, NBS, Ľudovít Ódor, riaditeľ Inštitútu menovej politiky, MF SR a Peter Gonda, ekonomický analytik KI.

4) Dňa 24. mája 2005 v divadle Stoka v Bratislave na diskusii Stále konferencie Občianskeho

keho inštitútu na tému Sociálna politika štátu spolu debatovali Peter Gonda, ekonomický analytik KI, Bill Baker, analytik sociálnej politiky, Združenie za sociálnu reformu, Pavel Hanšut, analytik sociálnej politiky, Združenie za sociálnu reformu a Michal Novota, spolupracovník KI, podpredseda Kresťanskodemokratickej mládeže Slovenska. Diskusiu nielen o sociálnej politike štátu ako takej, ale i o zrealizovaných sociálnych reformách na Slovensku a v USA, moderoval František Šebej, redaktor týždenníka .týždeň a spolupracovník KI.

5) Dňa 27. mája 2005 v Banskej Bystrici prednášal Peter Gonda, ekonomický analytik KI, spolu s Pavlom Hanšutom, analytikom sociálnej politiky zo Združenia za sociálnu reformu, na tému Čo s nezamestnanosťou a chudobou? na odbornom seminári SKOI.

6) Dňa 26. mája 2005 v relácii STV Pod lampou Peter Zajac, prezident KI, spolu s ďalšími hosťami - Rudolfom Chmelom, ministrom kultúry, Samuelom Abrahámom, politológom, Zorou Jaurovou, divadelnou kritičkou a Andy Hrycom, podnikateľom, diskutoval na tému Kríza kultúry.

7) V máji 2005 pripravil Inštitút pre verejné otázky štúdiu Dobrovoľníci. Prípadové štúdie.

die. Autorom kapitoly Legislatívny rámec dobrovoľníctva v Slovenskej republike je Ondrej Dostál, riaditeľ KI.

8) Dňa 31. mája 2005 vystúpil Martin Hanus, redaktor týždenníka .týždeň a spolupracovník KI, na seminári Evropská ústava očima mladej generácie, ktorý v Prahe organizovalo Centrum pro ekonomiku a politiku.

9) V máji 2005 sa v médiách k aktuálnym témam vo svojich textoch vyjadrovali prezident KI Peter Zajac, analytici KI Peter Gonda, Ondrej Dostál a Dušan Sloboda a spolupracovník KI Tomáš Zálešák.

10) V stredu 8. júna 2005 sa v Pálffyho paláci v Bratislave uskutočnil konzervatívny klub na tému "Lesný zákon - Prečo kritika prichádza z oboch strán?" Diskutujúcimi boli: Zsolt Simon, minister pôdohospodárstva SR, Ján Ďurský, generálny riaditeľ lesníckej sekcie MP SR, Róbert Oružinský, lesník z platformy environmentálnych MVO pre NATURA 2000, Juraj Vanko, predseda Únie regionálnych združení vlastníkov neštátnych lesov SR a prítomná verejnosť. Diskusiu moderoval Radovan Kazda, analytik Konzervatívneho inštitútu M. R. Štefánika.

OBJEDNAJTE SI:

Jednou z aktivít KI je vydávanie publikácií. Všetky publikácie, vydané Konzervatívnym inštitútom M. R. Štefánika, ako i časopis Konzervatívne pohľady na spoločnosť a politiku (2000 - 2002), je možné objednať

si. Ďalšie informácie o možnosti objednať si publikácie KI, vrátane ich zoznamu, nájdete na webe KI na adrese: <http://www.konzervativizmus.sk/article.php?objednajte>

KONZERVATÍVNY
INŠTITÚT
M. R. ŠTEFÁNKA
M. R. STEFANIK
CONSERVATIVE
INSTITUTE